İhtiyaçlarımız

Parklarda ve bahçelerde kütübhaneler vücude getirmeliyiz

— Sayın İstanbul Valisi ve Belediye reisi Lûtfi Kırdara açık mektub —

Avrupalı şair (Dünyada İstanbulun bir eşi olduğunu iddia edenler hilkate iftira etmiş olurlar) dediği gibi hakikaten güzellik itibarile dünyada emsali olmıyan İstanbul şehrinin imarı ve bütün milletin bedenen, ruhan, ilmen istifadesinin temini için parklar, meydanlar, geniş yollar ve okuma evleri açmak hususuna himmet buyurmaları şayanı şükrandır.

Yaradılışın sebeb ve hikmeti bilgi olduğundan ve Cumhuriyet hükûmeti de bilgiyi en büyük fazilet tanıdığından herkesin bilhassa genclerin okumaları hususunu millî bir vazife tanımıştır. İlmin vatanı olmadığı gibi okumanın da çağı zamanı da yalnız mekteb hayatına münhasır değildir.

Gıdasız cisim yaşıyamadığı gibi ilimsiz de ruh yaşıyamaz. Binaenaleyh ilim ve irfan sahibi olmıyanlar maddî hayatlarından hakikî zevk alamazlar ve insanların şerefi, kıymeti, fazlı, bilgilerile ölçülür. Binaenaleyh millete bilhassa genclere okumak zevkini aşılamak için memleketin ihtiyacatile mütenasib ve cazib okuma evlerini parklarda açmak muvafık olur.

Mevcud okuma evleri pek az olduğu gibi kitabları da pek mahduddur.

Ben 1330 haziranında Basrada maarif müdürü iken meb'us seçildiğim vakit bir Hindistan seyahati yapmıştım. Hindistanın en yeni ve mamur şehri olan Karacinin kütübhaneleri hayretimi celbet - mişti.

Bu kütübhaneler şehrin müteaddid parklarında açılmış. Yedi yaşına kadar olan çocukların okuma evleri çocukları cezbedecek bir surette resim tablolarile tezyin edilmiş ve dünyanın her tarafından resimli mecmualar getirilmiş, bahçede biraz oynayan çocuklar bu okuma salonlarına girip edeb ve intizamla ve saatlerce mecmuaları gözden geçiriyorlar, meşgul oluyor ve okumak zevkini duyuyorlar.

Yedi yaşından on sekiz yaşına kadar olan mekteb çocuklarının okuma salonu da çocukların ihtiyac ve arzularını tatmin edecek bir surette tanzim edilmiş, umuma mahsus da bir mütalea salonu kurulmuş olduğunu ve üçünün de dolu bulunduğunu gördüm. Bunlarda 34686 cild kitab vardı. Londra kütübhanesinde 7 milyon ve Paris kütübhanesinde 5 milyon cild kitab vardır. Türkiyede takriben 1800 okuma evi açılmıştır. Bunların en muntazam ve zengini de Eminönü Halkevi okuma salonudur.

İstanbul kütübhanelerinde nefis ve çok kıymetli 419,056 cild kitab vardır ve bunların bir kısmı yazma ve müzehhebdir. Bu kütübhanelerin ekserisi tenha yerlerde ve camii şerif içlerinde bulunduklarından hakkile istifade edilemiyor ve müze vazifesini görüyorlar.

En çok istifade edilen kütübhane Beyazıd kütübhanesidir. Salonunda 118 sandalyesi vardır. Günde bir kaç kere dolar boşalır.

Kıymetli kütübhanelerimizden birisi de 17 kütübhanenin birleştiği Süleymaniye kütübhanesi ise de devam edenler pek azdır ve salonunda 18 sandalyesi vardır.

Serbest okuma evlerinden en çok istifade edenler Bulgarlar olmuştur. 1877 de 130 okuma evi mevcud iken 1933 yılında okuma evleri 2464 e iblâğ edilmiştir ve kitabların sayısı da 1,269,049 cilde çıkmıştır.

1931 yılında bu okuma evlerine devam edenlerin adedi 2,613,367 dir. Ve bir senede okumak üzere evlere verilip iade olunan kitablar da 592,219 cilddir. Ve bir sene de 10,551 konferans da verilmiştir.

Talim ve terbiyenin temeli ana ve ilk mektebler olduğundan bunlara çok ehemmiyet vermek lâzım olduğu halde henüz ana mektebleri açılamadığından yedi yaşına kadar olan çocukların mahalle aralarında, sokaklarda başıboş gezmeleri terbiyelerini bozduğu ve ilk mektebe gittikleri vakit de disipline alışamadıkları görülüyor.

Sovyet Rusyada 6 milyon ana mektebi açılmıştır. Bizde 1,380,237 cild kitab vardır. Sovyet Rusyada 105,295,000 cild kitab vardır.

Bize gelince, bana kalırsa Halkevleri kütübhane ve yayın şubeleri (okuma evleri birliği) adında birleştirilip geniş bir teşkilâtla valilerin riyaseti altında idare olunmalı ve maarifi seven zatlar da bu kuruma aza olarak kaydedilmeli, bu kurumun kazalarda, nahiyelerde, köylerde şubeleri bulunmalı ve her sene muayyen zamanlarda kongreleri açılarak faaliyetlerini gösteren istatistikleri de neşrolunup bütün okuma evlerine ve kütübhanelere tevzi olunmalıdır.

Hemen açılması lâzım olan okuma evsusu:

1 — Taksim bahçesi, 2 — Sultanahmed parkı, 3 — Sarayburnu parkıdır. Diğerleri de tedricen açılmalıdır.

Okuma evlerine kitab toplamak hususus:

1 — Tabı ve neşrolunan eserlerden yüzde üçünün bu kuruma meccanen verilmesinin kanunla temini.

2 — Mevcud kütübhanelerdeki müteaddid eserlerin mükerrer nüshalarını bir kararname ile toplamak.

3 — Maarifi seven hayır sahiblerinin ve kurum azalarının teberrü ve hediyeleri.

4 — Vilâyet ve belediye bütçelerinden tahsis olunan para ile haricden satın alınan eserlerdir.

Sayın valimizin himmetlerile yeniden açılacak ve ıslah olunacak okuma evlerinden herkes bilhassa gencler çok istifade edecekler ve okuma zevkini duyacaklar ve bu sayede ahlâk, fazilet ve irfanlarını yükseltip vatan ve millete hayırlı olacaklardır.

Sayın valimizin isimleri de daima hürmetle anılacaktır.

Eski Basra meb'usu
Hilmi ALGÜN

Gıda maddelerinin muhafazası

Hıfzıssıhha kanununa göre, gıda maddelerini ihzar veya imal veya muhafaza eden mahallerle bunları nakleden vasıtaların gayrısıhhî şartları haiz olmaması lâzım gelmektedir. Halbuki nakliyat ambarında büyük bir kısım gıda maddelerinin kabili nüfuz veya açık ambalâjlar içerisinde deri, yapağı, tiftif ve paçavra gibi maddelerle bir arada bulundurulduğu yapılan teftişlerde görülmüştür. Belediye riyaset makamı bunun önüne geçilmesi için alâkadarlara tebligat yapmıştır.

Makinelerin kontrolu

Belediye makine şubesi müdürlüğü bu ayın on beşinden itibaren berber - lerdeki permanant makinelerinin kontroluna başlıyacaktır. Sinemaların kontrolu tamamlanmış, eksikleri görülen sinemalara iki ay mühlet verilmiştir. Bunlar iki ay zarfında noksanları tamamlıyacaklar, aksi halde çalıştırılmıyacaklardır.

Bir kadına tecavüz eden adam tevkif edildi

Sultanhamamında yün ipliği taciri bir genc kadına sarkıntılık ettiği iddia edilen Mehmed Sabit isimli bir genc, Adliyeye gönderilmiştir. Sultanahmed üçüncü sulh ceza mahkemesi, muhakemeyi bitirmiş, neticede bir ay hapis kararı vermiş ve maznun hakkında tevkif müzekkeresi kesmiştir.

Çocuk Esirgeme kurumu kongresi

Çocuk Esirgeme kurumu İstanbul merkezinden:

Vilâyetimiz yıllık kongresi 24 mayıs 941 cumartesi günü saat 14 te merke - zimiz salonunda yapılacaktır. Şubelerimiz murahhaslarının teşrifleri rica olunur.

Freni kırılan otobüs

Edirnekapı - Cihangir hattında işliyen şoför Mehmed Cevadın idaresindeki otobüsün Şişhane yokuşunda birdenbire freni kırılmıştır. Bu sırada sür'ati artan otobüs, önündeki tramvaya çarpmış ve tramvayın tamponunun kırılmasına sebebiyet vermiştir. Yokuş aşağı inen otobüsün freninin kırılması büyük bir kazaya sebebiyet verebileceğinden, tehlike, bu suretle yalnız tramvayın hasara uğramasile önlenmiş, insanca zayiat olmamıştır.

Bir yankesici yakalandı

Beşiktaştan tramvaya binen Mehmed isimli biri, yolculardan Nevzadın çantasını çarparken, yakalanmıştır. Sultanahmed ikinci sulh ceza mahkeme - since tevkif edilmiştir.

Doğru değil mi?

Aylık tramvay kartları

Aylık tramvay kartları nisanın dördünden itibaren kullanılmaya başlandığına göre 4 mayısta bunların müddeti hitama ermiş bulun - maktadır. İkinci tertib, acaba birincisinden fazla rağbet mi gördü, yoksa talib azaldı mı, henüz kat'i surette bilmiyoruz, fakat karilerimizden bir çoğu böyle aylık karta ihtiyacları olduğu halde pahalılığından dolayı alamadıklarını bize bildiriyorlar. Evet aylık tramvay kartları cidden pahalıdır. Basit bir hesab yapalım:

Bu kartı alanların sabah, akşam bir de öğleyin eve yemeğe gidip gelmek üzere günde dört sefer yaptıklarını esas tutalım. Pazarlar haric ayda yirmi altı gün eder. Cumartesileri de yarım sayarsak iki de o, yirmi sekiz gün eder. Birinci mevki günde dört sefer 28 kuruş tutar, yirmi sekiz kere yirmi sekiz de 784 eder. İnkinci mevki günde dört sefer 20 kuruş, yirmi kere yirmi sekiz 560 eder.

Bütün memleketlerde peşin para ile alınan karne ve pasoların bedellerinde büyük nispette tenzilât yapılmak mutaddır. Biz bunu mülâyim bir miktar olarak yüzde yirmi kabul edelim. O zaman kart bedelleri birinci mevkide 628, ikinci mevkide 455 kuruş olmak lâzım gelir. Halbuki Tramvay idaresi bunları 762 ve 525 kuruş olarak tespit etmiştir. Pazar günleri dahi tramvaya binileceği ve yahud diğer günler dörtten fazla sefer yapılabileceği mevzuu bahsolsa bile bunlar o kadar ender vâkıâlardır ki, hesaba alınmaya değmez

Onun için fiat ucuzlatılırsa, aylık kartlara yavaş yavaş rağbet ziyadeleşir, Tramvay idaresinin bilet satışları ve hesabları ile meşgul olan servisleri, biletçiler, kontrolörler fazla zahmetten kurtulurlar, bu suretle yolculara küçük bir menfaat temin etmesine mukabil Tramvay idaresi de mühim kolaylıklar elde etmiş olur, diyoruz,

Doğru değil mi?

Lise imtihanları

Mezuniyet imtihanları dün sona erdi

Lise son sınıf talebelerinin mezuniyet imtihanları dün akşam sona ermiştir. Kazananların isimleri bugün mekteblerde ilân edilecektir. Talebeler, hangi grupdan olgunluk imtihanına gireceklerini yarın akşama kadar mekteb müdürlüklerine bildireceklerdir.

Lise devlet olgunluk imtihanları 9 mayıs cuma günü başlayacaktır. İmtihan sualleri, bu sene de Maarif Vekâleti tarafından gönderilecektir. Cuma günü ilk olarak edebiyat ve fen kolları kompozisyondan imtihan olacaklardır. Ayın onunda edebiyat kolu: Edebiyat, fen kolu: Matematik derslerinden imtihana girecektir.

12 mayıs pazartesi edebiyat kolu: Felsefe veya tarihten, fen kolu: Tabiiye veya fizikten; 14 çarşamba günü edebiyat kolu: Tabiiye veya matematikten, fen kolu: Felsefe veya tarihten imtihan edileceklerdir. İmtihanlar saat 9 dan 13,15 e kadar devam edecektir.

Gerek liselerde ve gerekse ortamekteblerde imtihanlar ayın 14 üncü günü akşamına kadar bitirilmiş olacaktır.

Sarhoş bir kadın pencereden düşerek yaralandı

Beyoğlunda Asmalımesçidde Minare sokağında oturan Çek tebaasından Herman kızı 30 yaşlarında Angeliki, geceyarısından sonra sarhoş bir halde apartımanına dönmüştür. Biraz hava almak üzere oturduğu birinci katın balkonuna çıkarak parmaklığa yaslanmıştır. Bu sırada sarhoşluk neticesi başı dönen Angeliki balkondan sokağa düşmüş, ağır surette yaralanmıştır. Angeliki, hâdiseyi müteakıb Beyoğlu hastanesine kaldırılmıştır.

Bir kadın kocasını yaraladı

Fatihte Hisarbey mahallesinde Karaosman sokağında oturan Kemal Üşenmez isminde birisi karısı Meliha tarafından çakı ile muhtelif yerlerinden yaralanmıştır. Bu karı koca kavgasına sebeb, bir para meselesidir. Kadın, hiddetine mağlûb olarak, eline geçirdiği bir çakı ile kocasını yaralamıştır. Meliha Adliyeye teslim edilmiştir.

Şehir ve Memleket Haberleri

Karışık kahve satanlar

Fiat Murakabe Bürosu, karışık kahveyi halis kahve diye satan bir dükkâncıyı Müddeiumumiliğe verdi

Fiat murakabe bürosu karışık kahveyi halis kahve fiatına satan bazı kahvecileri meydana çıkarmıştır. Bunlardan Eminönünde Tahmis sokağında 20 numarada Sarıcıyan yüzde 42 yabancı madde karışık kahveyi halis kahve fiatına satarken yakalanmış ve müddeiumumiliğe verilmiştir.

Gene Eminönünde kahvesi olmadığını ilân eden bir dükkânda araştırma yapılmış ve iki çuval kahve bulunmuştur. Bu kahveler hakkında muamele yapıldığı sırada dükkân sahibi elçabukluğu ile bunları kavurmuş ve nohudla karıştırmıştır. Ayrıca bu kahvenin içine karıştırılmak üzere hazırlanan kavrulmuş arpa ve fındık kabuğu da bulunmuştur. Bunların nümuneleri alınarak çuvallar mühürlenmiş ve dün kimyahaneye gönderilmiştir.

Gümrüklerde bulunan ithalât eşyası

Fiat murakabe bürosu, Limanlar umum müdürlüğünden liman antrepolarında mevcud ithalât eşyasının kimlere aid olduğunu ve hangi antrepolarda olup miktarları hakkında malûmat istemiştir. Limanlar umum müdürlüğünden alınacak bu malûmat üzerine ambarlarda bulunan malların elden ele geçmemesi için tertibat alınacaktır.

İthalât birlikleri tarafından ithali yapılan maddelerin kontrolu kolaylıkla yapılmaktadır. Fakat, birliği bulunmı - yan ithalât maddelerinin kontrolu kabil olmadığından bu nevi mallar Limanlar umum müdürlüğü kayıdlarına göre kontrol edilecektir.

Manifatura eşyası

Fiat verme muamelesi ikmal olunmadığından dolayı iki ay kadar bir müddettenberi gümrüklerdeki manifatura eşyası çıkmıyordu. Bu mallara fiat verilmeğe başlanmış ve kıymetleri bir milyon liralığa yaklaşan manifatura eşyasile yünlü kumaşlar satışa çıkarılmağa başlamıştır. Bu yünlü ve pamuklu kumaşların çıkışı piyasada oldukça ferahlık temin etmiştir.

Fiat Murakabe teşkilâtı için alınacak memurlar

Ticaret Vekâleti, bütün memleket dahilinde vilâyet merkezlerinde fiat murakabe teşkilâtı yapmakta olduğundan bu teşkilât için şef ve kontrolör alınacaktır. Bu şef ve kontrolörler Yüksek Ticaretle İktısad, Hukuk fakülteleri, Mülkiye mektebi, Ticaret lisesi mezunları arasından seçilecektir.

140 liradan 210 liraya kadar ücret verilecek olan bu gencler İstanbulda bir kursa tâbi tutulacak ve kurstan sonra mıntakalara taksimi yapılacaktır.

Talibler ve aileleri hakkında gayet sıkı tahkikat yapılacak ve vazifeye ancak üç muteber zatın kefaletile alınacaklardır. Şimdilik 65 şef ve kontrolörün alınması mukarrerdir.

Şehrimizdeki kursta okutulacak dersler hakkında müfredat programı hazırlanmıştır.

ŞEHİR İŞLERİ

Muayene edilen esnaf

Belediye sıhhî muayene komisyonu son bir ay içinde muayeneye tâbi 360 kişiyi muayene etmiştir. Bunlardan 160 ı şoför, 35 i kaptan, 48 i sandalcı diğerleri kapıcı, hamal, biletçi ve saiiredir. Bunlardan bir kısmı hastalıklı görülerek faaliyetten menolunmuşlar - dır.

Yapılan yollar

Nafıa Vekâleti tarafından yaptırılmakta olan Küçükçekmece - Florya arası Makadam şosesinin Küçük köyle Alibey köyü arasındaki kısmı ve Davudpaşa - Metres çiftliği yolu inşaatı tamamlanmıştır.

Kâğıdhane, Ayasağa yolu da yakında bitecektir.

ÜNİVERSİTEDE

Üniversitede eleme imtihanları

Hukuk ve İktısad Fakültelerinde eleme imtihanlarına aid kâğıdların tetkiki bugün akşama kadar bitirilmiş ve notlar dekanlıklara verilmiş bulunacaktır. Neticeler, imtihan günlerile beraber derhal talebeye ilân edilecektir. Sözlü imtihanlara yarından itibaren başlanacaktır.

İKTISAD

Altın fiatları

Altın fiatları düşmektedir. Dün bir Reşadiye altını 2750, ve altının gramı 345 kuruştu. Beşibirarada 124 - 125 liradan muamele görmüştür.

Dünkü ihracat

Dün şehrimizden 511,000 liralık ihracat yapılmıştır. Amerikaya av derisi, Almanyaya tütün, küspe, deri, halı ve Fransaya fındık gönderilmiştir.

76 ton çivi

İsveçten gümrüğe gelen 76 ton çivi ve galvanize telin serbest dövizle ithaline müsaade edilmiştir. Uzun müddet çekilen çivi darlığı artık tamamen zail olmuş bulunmaktadır.

500 çuval kahve

Haydarpaşa gümrüğünde bulunan 500 çuval kahve, Ticaret Ofisi tarafından devralınmıştır. Bu kahveler Ofisçe tevzi olunacaktır.

ADLİYEDE

Palto hırsızı mahkûm oldu

Gülhane parkı arkasında Mustafaya aid ahırdan palto aşırdığı iddia edilen Turgud, Sultanahmed birinci sulh ceza mahkemesinde 9 ay hapse mahkûm edilerek tevkif olunmuştur.

Bir günde 4 yangın başlangıcı

Muhtelif yerlerde çıkan yangınlar sür'atle bastırıldı

Cibalide Odun iskelesi sokağında üç katlı bir evin taraçasında ev sahibi tarafından yakılan mangaldan sıçrıyan kıvılcımlar bir yangın başlangıcı - na sebebiyet vermiştir. Vaktinde yetişen İtfaiye, ateşi genişlemesine meydan vermeden söndürmüştür. Bu müddet zarfında evin üst katı kısmen yanmıştır.

★ Küçükpazarda Zeyrek caddesinde Zeyrek camii vakfı olan 159 numaralı kahvenin ocağında bırakılan ateşten kaplamalar tutuşmuş, dükkânın iç tarafı kısmen yandıktan sonra İtfaiye tarafından söndürülmüştür.

★ Alemdarda Hüseyinağa mahallesi Cami sokağında 18 numaralı evin bacası biriken kurumların tesirile tutuşmuşsa da yetişen İtfaiye tarafından süratle söndürülmüştür.

★ Galatada Arabcamiinde Otlak sokağında Daniş Başoğluna aid hurda demir deposunda boruları boyamak için yakılan ateş, civarda bulunan kapalı katran tenekelerinin patlamasına sebebiyet vermiş ve bir yangın başlangıcı vukua gelmiştir. Depo kısmen yandıktan sonra ateş, İtfaiye tarafından etrafa sirayete meydan bırakılmadan söndürülmüştür.

Eski Eserleri Sevenler Kurumu

Edirnede toplanan Eski Eserleri Sevenler Kurumu azası bir arada

Edirne (Hususi) — «Trakya Eski Eserleri Sevenler Kurumu» dün iki senelik kongresini umumî müfettişlik salonunda yaptı.

Umumî müfettişlik baş müşaviri tarafından açılan kongreye şehrin bir çok münevverleri iştirak etmiş bulunuyordu. Tarihî ve mimarî bakımdan başlı başına birer kıymet olan yüzlerce eserin asıllarına uygun bir tarzda tamirinde mühim rol oynayan Kurumun alâkalı yüksek makamları büyük maddî yardımlarını temin etmek suretile son iki yıl içinde Rüstempaşa hanı, Ekmekçioğlu Ahmedpaşa kârvansarayı, Havzada Sinan eseri Sokullu camii.. gibi daha bir çok eserlerin kurtarılmasında da önayak olduğu anlaşılmış ve okunan faaliyet raporu bu mevzu üzerinde uzun boylu konuşmalara vesile olmuştur.

Neticede Kurumun geçen yıllara aid mesaisi takdir edilmiş ve alınan mühim kararları müteakıb büyüklerimize tazim telgrafları çekilmiştir.

HEM NALINA MIHINA

Uzayan harbin bilânçosu

Alman devlet reisinin son nutku, bu uğursuz harbin çok uzayacağı hakkındaki mülâhazaları teyid ediyor. Daha işin başında Çemberlayn, harbin 1942 ye kadar süreceğini söylemişti; buna mukabil Hitler, geçen yaz, Alman milletine, artık ikinci bir harb kışı göstermiyeceğini vadetmişti. İkinci bir kış da geçti. Bu arada Çörçil, harbin 4 - 5 sene süreceğinden bahsetti. Alman Führeri de, uzun bir harbe hazır olduğunu söylemekle beraber, geçenlerde 1941 in kat'î zafer yılı olacağını söylemekten çekinmedi. İngilterenin sabık Hariciye Nazırı ve lâhik Vaşington sefiri Lord Halifaks ise, Amerikanın yardımını temin etmiş olan İngilterenin, icab ettiği takdirde, 20 sene harbedeceğini söyledi.

Şimdi Hitler de, harbi bir yıl daha uzatıyor: Son nutkunda Alman ordusunun gelecek sene, daha mükemmel silâhlarla teçhiz edileceğini söylüyor. Bu, harbin 1942 de de devam edeceğini zımnen kabul etmek değil midir? O halde, Almanların «kısa yıldırım harbi» yerine İngilizlerin «uzun yıpratma harbi» kaim oluyor, demektir. Gerçi, Almanya, hangi cephede harbederse, yıldırım harbi yapıyor ve çok iyi hazırlanmış olduğu için, bir kaç hafta içinde muzaffer oluyor amma, bütün bu zaferlerin hiç biri, Almanyanın nihaî zaferi kazanabilmek için yenmek mecburiyetinde olduğu İngiltereye karşı değildir.

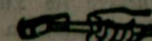
Harbin başladığı gündenberi şimdiye kadar sırasile mağlûb ve ramedilen Polonya, Norveç, Danimarka, Holanda, Belçika, Fransa, Rumanya, Yugoslavya, Yunanistan, hep seyriseri ile yere serilmişlerse de bunların hiç biri asıl harbi idame ettiren İngiltere değildir. Ötekiler birer birer mağlûb olurken İngiltere, zayıflamak şöyle dursun harıl harıl kuvvetlenmektedir. Bu arada, kaybettiği müttefiklerin topyekûn hepsinden çok daha kuvvetli olan Amerikayı kazanmıştır. Amerika, harb hazırlıklarını bitirince, İngilterenin yanında harbe girmeğe karar vermiş olan bir müttefiktir.

Mihverin iki rüknünden kuvvetlisine karşı müdafaa, zayıfına karşı taarruz vaziyetinde bulunan İngiltere, şimdiye kadar, Mihverden çok daha az insan zayi etmiş, harbin cereyanı üzerinde müessir, sevkulceyşî kıymeti haiz mevzilerinden hiç birini kaybetmemiştir. İngiliz adaları, Fransanın garb kıyılarına çok yakın olan iki küçücük ada müstesna olmak üzere, duruyor; İngiliz İmparatorluğunun hiç bir noktası da düşman elinde değildir. İngiliz ordularının müdafaa ettiği Mısırın garb çölüne, Mihver, yalnız 8 - 10 kilometre derinliğinde girmiştir. Buna mukabil, İtalyan şarkî Afrika İmparatorluğu, sarp Habeş yaylasının gittikçe küçülen bir parçası müstesna olmak üzere, kâmilen İngilterenin eline geçmiştir.

Harbin 20 ayı Alman zaferlerile doludur amma, İngiltere mağlûb edilmek şöyle dursun, o da şarkî Afrikada İtalyan İmparatorluğunu yıkmıştır.

Demek ki, İngiliz - Alman harbi daha başlangıcındadır. Bu harb, şimdi üç büyük meydan muharebesi halinde cereyan etmektedir. 1 — İngiltere - Almanya hava meydan muharebesi, 2 — Atlantik meydan muharebesi, 3 — Akdeniz meydan muharebesi.

Harbi bir an evvel bitirmek istiyen ve menfaati bunda olan Almanya, taarruzda, İngiltere müdafaadadır. Önümüzdeki yaz ve sonbahar aylarında sert çarpışmalara sahid olacağız. Bize en yakın olduğu için, tabiatile en çok alâkamızı çeken Akdeniz meydan muharebesi, bakalım nasıl bir şekil alacak ve Balkanlarda işini bitiren Almanya, bundan sonra, bakalım, nereye yüklenecek?

MÜTEFERRİK

Millî Piyango

Millî Piyangonun altıncı tertib birinci çekilişi bugün Ankarada Sergievinde yapılacaktır. Çekiliş 16,50 de başlıyacak ve 17,30 da nihayet bulacaktır. Çekilişin bütün safahatı Sergievinden naklen Ankara radyosu vasıtasile neşrolunacaktır. Büyük ikramiye 20,000 liradır. Tevzi edilecek ikramiye yekûnu 360,000 liraya baliğ olmaktadır.

Parti müfettişi Ankaraya gitti

Parti İstanbul Vilâyet idare heyeti reisi Reşad Mimaroğlu, Parti genel merkezile temas etmek üzere Ankaraya gitmiştir.

Asker ailelerine yapılan yardım

Asker ailelerine yapılan yardımda evvelce yalnız öz çocukların yardımdan istifadesi kararlaştırılmıştı. Belediye Daimî Encümenince askere gidenlerin zevcesinin evvelki kocasından olan ve mahkeme kararile aile nüfusuna evlâdlık olarak tesçil edilen çocuklara da öz çocuklar gibi yardım yapılması kararlaştırılmıştır.

Boyalı şekerler

Bazı şekerlemecilerin gayrisıhhî boyalar kullandıkları görülmüştür. Belediye aldığı nümuneleri tahlil ettirerek boyalı şekerleme satan dükkân sahib - lerini cezalandırmıştır.

CUMHURİYET

Nüshası 5 kuruştur.

Abone şeraiti

	Türkiye için	Haric için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur.

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin edilmesin iade edilmez ve ziyaından mes'uliyet kabul olunmaz.

Seçme Hikâyeler.

Elmas delisi

NAKLEDEN: HAMDİ VAROĞLU

Bazı işler, beni, akşamın dokuzuna kadar, Chancery Lane'da alıkoymuştu; başım ağrımağa başladığı için, ne çalışmağa, ne de eğlenmeğe iştiham kalmıştı. Bu daracık ticaret mahallesinin yüksek duvarları arasından görebildiğim sema parçası, gecenin çok güzel olacağını müjdeleyordu. Rıhtıma kadar inmeğe, ışıkların sudaki akislerini seyrederek gözlerimi dinlendirmeğe, dimağımı tazelemeğe karar verdim. Burayı görmek için en münasib zaman, hiç şüphesiz, gecedir. Müsamahakâr bir karanlık, nehrin pisliğini gözden saklayor; alacakaranlığın, kızıl, turuncu, sarı, beyaz havagazi veya elektrik ışıkları, loş havada, griden koyu erguvaniye kadar, akla gelen bütün renklerden, silik huzmeler çiziyordu. Waterloo köprüsünün ayaklarından ötetarafta, ziyadar yüz nokta, rıhtımın dönemecini gösteriyordu. Köprünün parmaklıkları üstünde, Westminster'in kuleleri, yıldızların parlaklığile tezad teşkil eden, kül rengi bir yumuşaklık içinde yükseliyor; siyah nehir akıyor, sükûtu, yalnız onun tektük ürpertileri ihlâl ediyor, suları üzerinde koşuşan aydınlıklar, bu ürpertiler içinde titreşiyordu.

Yanıbaşımda, bir ses:

— Bu akşam hava epey sıcak, dedi.

Başımı çevirdim, köprünün parmaklığına abanmış bir adamın profilini gördüm.

Mariz, haylı solgun olmakla beraber, hiç de çirkin olmıyan, narin bir yüzü vardı. Yukarı kaldırdığı ve boynuna doladığı paltosunun yakası, içtimaî vaziyetini, bir üniforma kadar sarahatle gösteriyordu. Lâkırdısına mukabele edersem, bu bana, muhakkak ki, bir akşam yemeği ve bir yatak parasına mal olacaktı.

Adama, merakla baktım. Acaba para mı isteyecekti? Yoksa, kendi derdini bile anlatmaktan âciz, bayağı bir serseri miydi? Alnında ve gözlerindeki zekâ, alt dudağında gördüğüm bir titreme, fikrimi değiştirdi.

— Hakikaten epey sıcak. Fakat, burası o kadar değil.

Adam, gözleri hep nehirde:

— Hayır, dedi, burası iyice... Şimdilik.

Bir lâhza sustu, ilâve etti:

— Londrada, burası kadar asude bir yer bulmak hoşa gidiyor. Bütün gün işle uğraştıktan, koşup yorulduktan, taahhüdlerini yerine getirdikten, çeşid çeşid tehlikelere göğüs gerdikten sonra, dinlenmek için böyle sakin köşeler de olmasa insan ne yapar, bilmem...

Cümleleri arasına uzun fasılalar koyarak, devam etti:

— Sizin de bu dünya işlerile alâkanız olsa gerek; aksi takdirde, burada bulunmazdınız. Amma, ne de olsa, beyniniz ve bacaklarınız benimki kadar yorgun değildir... Zaman oluyor, attığım taş, ürküttüğüm kurbağaya değer mi diye düşünüyorum. İsmimi, servetimi, mevkiimi, her şeyimi defedip, ufak bir zanaata atılmayı düşünüyorum; fakat, biliyorum ki, emelimden, bana çok ıstırab vermesine rağmen, vazgeçecek olsam, geri kalan ömrümü vicdan azabı içinde geçireceğim.

Sustu. Hayretle yüzüne bakıyordum. Onun kadar müşkül ve ümidsiz vaziyette insan, asla görmemiştim. Esvabları paçavra gibiydi, pisti, tıraşı uzamış, saçı taranmamıştı. Bütün bir hafta, çöplükte oturmuşa benzeyordu. Halbuki, bana, geniş bir teşebbüs için yaptığı beyhude didişmelerden bahsediyordu! Haline, adeta açıktan açığa gülüyordum. Ya deliydi; yahud da fakirliğini örtmek için, hazin bir komedi oynayordu.

— Yüksek emeller, büyük işler mukabilinde, vakıâ yorgunluk ve üzüntü vardır amma, bunları, nüfuz gibi, iyilik etmek gibi, kendimizden daha zayıf ve daha fakir olanların yardımına koşmak gibi şeylerle telâfi etmek mümkündür. Sarfettiğimiz faaliyet mukabilinde kazandığımız bir mükâfat mevcuddur ki...

Bu vaziyet karşısında, istihzam bir parça soğuk düşüyordu. Sebebi, bu adamın haricî manzarasile sözleri arasındaki tezaddı; fakat, konuşurken bir eza duyuyor, sözlerime nadim oluyordum.

Adam bana döndü. Yüzünde vahşi bir ifade, fakat aynı zamanda büyük bir sükûn vardı.

— Düşünmeden söylüyorum, dedi; doğrudur, anlayamazsınız.

Bir müddet beni süzdü, sonra ilâve etti:

— Evet, saçma şey. Söylesem bile sözüme inanmıyacaksınız. Onun için, söylememde mahzur yok. Hem de bunu birisine söylemiş olmak bana teselli verecek. Büyük bir işe, gayet büyük bir işe girişmiş olduğum, doğrudur. Fakat şu sırada bir takım müşkülât karşısındayım. Hâdise şu: Elmas yapıyorum.

— Zannederim, işlerin kesad zamanındasınız.

Adam, sabırsızlandığını gösteren bir hareketle:

— Sözümü ciddiye almamanız fenama gidiyor, dedi.

Ve birdenbire, pejmürde esvabının düğmelerini çözerek, boynuna bir sicimle asılı, bezden bir kese çıkardı. Bu keseden, koyu renkli bir taş parçası aldı.

— Şunun ne olduğunu bilecek kadar malûmat sahibi iseniz, şaşarım.

Dedi ve taşı bana uzattı.

Bundan bir sene veya takriben o kadar zaman evvel, Londrada boş zamanlarımı, bir fen şubesinden derece almak için çalışmağa hasretmiştim. Bu itibarla, fizik ve madeniyat bahislerinde üstünkörü bir şeyler biliyordum. Adamın bana uzattığı nesne, en siyah cinsten, yontulmamış bir elmasa benzeyordu; fakat çok daha iriydi, başparmağımın ucu kadar vardı. Elime aldım, en kıymetli madenlere mahsus münhani satıhlı, sekiz köşeli bir taş olduğunu gördüm. Çakımı çıkardım, taşı çizmeğe uğraştım, nafile. Havagazi fenerine dönüp, taşı, saatimin camına sürdüm; kolayca, beyaz bir çizgi hasıl oldu. Gitgide artan bir merakla, muhatabıma baktım.

— Elmasa benzeyor, dedim, fakat, eğer öyleyse, elmasların ağababası olacak. Nerede buldunuz?

— Ben yaptım, diyorum size. Verin onu bana.

Taşı elimden aldı, kesesine soktu, ceketini tekrar ilikledi. Sonra birdenbire, telâşla:

— Yüz İngiliz lirası verirseniz size satarım, dedi.

Bu söz, beni tekrar şüphelendirdi. Taş, netice itibarile, hemen hemen elmas kadar sert olan corundum adındaki madenden bir parça olabilirdi; şekli de, elmasa benzeyebilirdi. Yahud, hakikaten elmas ise, bu adam onu nereden ele geçirmişti ve niçin yüz liraya satıyordu?

Gözgöze bakıştık. Adam, haris fakat namuskâr gözüküyordu. O anda, satmağa çalıştığı elmasın hakikî elmas olması ihtimalini düşündüm. Fakat zengin bir adam değildim; yüz lira, kesemde, büyücek bir rahne açardı; esasen, aklıbaşında hiç bir kimse, bir havagazi fenerinin ışığında muayene edip de, paçavralar giymiş bir dilenciden, sırf onun şahsî teminatına güvenerek, elmas satınalmazdı. Bununla beraber, o irilikte bir elmas, binlerce lira olmak lâzımdı. Eğer, diye düşünüyordum, bu kadar iri bir taş dünyada mevcud olsaydı, kıymetli taşlardan bahseden her kitabda, mutlaka adı geçerdi. Ve kaçakçılık vak'alarını hatırlayor, Kap yerlilerinin elçabukluğuna dair anlatılan hikâyeleri düşünüyordum. Elmas satınalma meselesini bir tarafa bırakarak:

— Nasıl ve nerede buldunuz? diye sordum.

— Kendim yaptım.

Moissan'dan bahsedildiğini işitmiştim, fakat sun'î elmasların çok küçük olduğunu da biliyordum. Başımı salladım.

— Bu mesele hakkında malûmat sahibi gözüküyorsunuz. Size biraz kendimden bahsedeyim. Size teklif ettiğim bu alım satım hakkında, belki fikriniz başkalanır.

Sırtını nehre döndü, ellerini cebine soktu. Sonra, içini çekerek:

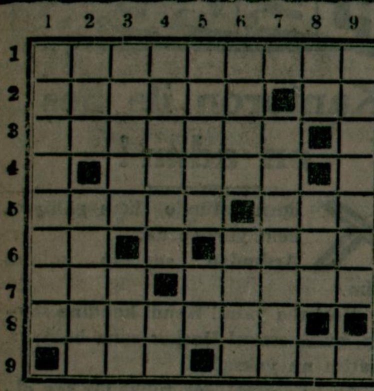
— İnanmıyacağınızı biliyorum, dedi.

Konuştukça, sesindeki halsiz serseri ahengi kayboluyor, okumuş bir adam serbestisi alıyordu.

— Elmas, diye devam etti, münasib bir pota içine, nisbetli bir tazyik altında karbon püskürtülerek imal edilir. Karbon, kurşun madeni veya kömür tozu halinde değil, ufacık elmaslar şeklinde billûrlaşır. Kimyagerlerce, bu, senelerdenberi malûmdur. Fakat, karbonun, içinde muamele göreceği eritici maddeyi ve en mükemmel neticeyi verecek olan tazyikı, henüz hiç kimse, kat'iyetle tesbit etmemiştir. Bu itibarla, kimyagerlerin yaptıkları elmaslar küçük, esmer renkli olur, mücevher olarak da hiç bir kıymeti yoktur. İşte ben, dinleyor musunuz, hayatımı, bu meseleye vakfettim. Evet, bütün hayatımı vakfettim.

Elmas imali şeraitini tetkike başladığım zaman on yedi yaşındaydım; bugün otuz ikisindeyim, bu araştırmalara, bir insanın, bütün fikrini, bütün enerjisini on sene, yirmi sene müddetle hasretmesi lâzım geldiği kanaatindeyim; fakat, böyle de olsa, iş, bu zahmete değerdi. Hakikî usulün nihayet bulunduğunu bir tasavvur ediniz. İmal sırrı etrafa yayılıp elmas, maden kömürü kadar müptezel oluncaya kadar, insan milyonlar kazanabilir, milyonlar!

(Sonu yarın)

Soldan sağa:

1 — Bir memleketin diğer memleketler üzerinde nüfuz sahibi olması. 2 — Sıhhatte olmaklık, bir emir. 3 — Kucaklama. 4 —Öne doğru. 5 — Yıldız. Kayıbdan haber verme usulü. 6 — Soru edatı, geri çevirme. 7 — Eski rütbelerden, nağmeler (cemi). 8 — Mazinin kısa şekilde anlatılması. 9 — Bir memleket, inleme.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Arabistanda bir çöl. 2 — Garbî Anadolu kabadayısı, bir şeyin tamamile aksi. 3 — Akdenizde bir ada, fasıla. 4 — Muhtar vilâyet, kirlilikler - den. 5 — Bir edat, hoş görme tabirlerinden. 6 — Bir emir, kaymakamlık. 7 — Yüzyüze gelip konuşaraktan. 8 — Bir emir, kara parçalarından. 9 — Sık sık teşrif etmiyen (iki kelime).

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	T	U	R	U	N	C	U	■	I
2	E	L	İ	Z	E	■	C	E	R
3	R	U	M	U	Z	L	U	■	M
4	B	A	■	N	■	A	Z	M	A
5	İ	T	A	■	T	■	T	E	K
6	Y	A	Ş	N	O	H	U	T	■
7	E	■	İ	■	R	A	L	A	D
8	■	A	N	I	T	■	U	L	A
9	A	L	A	T	A	A	M	■	R

YENİ ESERLER

1939 harbi

Ulus gazetesi yazı işleri müdürü arkadaşımız Mümtaz Faik Fenik, «1939 harbi» ismile bir eser neşretmiştir. Bu kitabda Türkiyenin haricî siyaseti vuzuhla anlatıldıktan sonra İngiltere İmparatorluğu hakkında mufassal malûmat verilmekte, İmparatorluğu teşkil eden memleketlerin bilhassa iktısadî kaynakları mukayeseli olarak izah olunmaktadır. Bu faydalı eseri bütün okuyucularımıza tavsiye ederiz.

Yeni Halk Opereti

HALİDE PİŞKİN

Birlikte

Yakında yeni kadrolarile yaz temsillerine başlıyor.

Beyoğlu Halk sineması

Bugün

Matine 1 de, gece 8 de

3 filim birden

1 — Çöl Kızı Cemile, Türkçe

2 — Kara Dev - avantür -

3 — Kan Davası - Kovboy -

RADYO

Bu günkü program

8,00 Program	18,03 Müzik (Pl.)
8,03 Haberler	18,30 Konuşma
8,18 Müzik (Pl.)	19,50 Fasıl heyeti
8,45 Yemek listesi	20,15 Rad. Gazetesi
★	20,45 Şarkılar
12,30 Program	21,10 Konuşma
12,33 Şarkılar	21,25 Kantolar
12,50 Haberler	21,45 Bando
13,05 Şarkılar	22,30 Haberler
13,20 Orkestra	22,45 Caz (Pl.)
★	23,30 Kapanış
18,00 Program	

Kongre

Tüberküloz cemiyeti mutad aylık toplantısını 7 mayıs çarşamba günü saat altı buçukta Cağaloğlundaki Etibba Odasında yapacaktır.

Kulekapı Maliye Şubesi Tahsil Şefliğinden:

Galatada Şair Ziyapaşa caddesi 33/35 numarada demir hurdacı Leonforun kazanc vergisinden olan borcundan dolayı haciz altına alınan muhtelif cins demir malzeme ve motörin 8/5/941 tarihine tesadüf eden perşembe günü saat 10 da alenî müzayede suretile yapılacağından isteklilerin ayni gün ve saatte mezkûr mahalde hazır bulunmaları ilân olunur. (3463)

Tıb Fakültesi Dekanlığından:

Fakültemize bağlı Diş Tababeti mektebinde kırk lira ücretli bir hemşirelik münhaldir. Şeraiti öğrenmek üzere Tıb Fakültesi Dekanlığına müracaat etmeleri (3402)

İKİ ESİR

Yazan: *Lajos Zilahy* — 41 — Çeviren: *F. Zâhir Törümküney*

Erler, kışlanın avlusunda yuvarlanıyor, köy şarkıları söylüyorlardı. Bu şarkılar, hepsinin kalbinde memleket hatıralarını canlandırıyor, derin derin içlerini çekiyorlardı. Subaylar konuşmaktan vazgeçtiler. Sigara içiyor ve iç âlemlerine gömülüyorlardı. Rus erleri de arkalarını duvara yaslamışlar, Macar şarkılarını hayretle dinliyorlardı.

Bartha Pişta dayanamadı. Yanık bir sesle askerlerin türkülerine iştirak etti.

Vakit bir haylı ilerlemişti. Kalktılar, odalarına çekildiler. Tahta kerevetler üzerine pis kokulu battaniyeler serilmek suretile hazırlanan yataklarına uzandılar. Yatak örtüsü, yastık filân gibi şeyler yoktu. Fakat, yatak odalarını teftiş eden bir Rus subayı, ertesi sabah esir subaylara muntazam yatak takımları verileceğini, bu gecelik bu rahatsızlığa katlanmalarını söyledi.

Peter, Avusturyaldı asteğmen Kölberle bir odaya düşmüştü. Kölber odaya girer girmez hemen soyunup yattı. Bir iki dakika sonra muntazam nefesler almağa başladı. Anlaşılan çabucak uyumuştu.

Peter yatmadı. Kerevetin kenarına ilişti. Karanlıkta, sabahleyin çirkin kızın verdiği portakalı soydu. Portakalın keskin kokusu burnuna çarpınca, birdenbire çocukluğunun eski, kış gecelerini hatırladı. Kalbinde derin bir ağrı hissetti. Orada, karanlık odada portakalı yemeğe başladı. Kalbi müthiş bir ıstırabla burkuldu. O, şimdi burada, Kief'in soğuk bir kışlasında bulunuyordu. Buradan kim bilir ne zaman kurtulup evine, yuvasına kavuşacaktı. Bu düşüncenin tesirile adeta çıldıracak gibi oldu. Esaretin acısını daha şimdiden duymağa başladı. Bir askerin cephede dövüşmesi, vatanı uğrunda kanını dökmesi hiç bir şey değildi. Fakat, bütün hürriyeti elinden alınarak, bir çatı altına kapatılması çok feci bir şeydi. Hürriyet için çarpışan, ölümü göze alan bir insanın esir düşmesinden daha ağır bir şey tasavvur olunabilir miydi? Eğer geceyarısı, tam derin bir uykuya dalmış bulundukları bir sırada anî bir baskına uğramasalardı, her halde teslim olmazlardı. Arkadaşlarının da aynı fikirde oldukları muhakkaktı. Sonuna kadar mücadele ederek, orada, vatan toprağında ölmeyi, böyle düşmanın eline esir düşerek âciz birer mahlûk haline gelmeğe tercih ederlerdi. O gece, o meş'um gece uyuduğu için şimdi kendi kendine lânet ediyordu. Bu karmakarışık düşüncelerinin arasında birden Adam Mişka'nın hayali belirdi. Mişkanın hali gözünün önüne geldi. Sonra onu Tuna sahilinde telâşli adımlarla Miett'le giderlerken gördü. Ruhuna o derece azab veren telefon muhaveresini hatırladı.

Yatağın kenarında oturuyor ve kendi kendini tetkik ediyordu. Kalbinde yeniden o korkunc hastalığın belirdiğini, kemiklerini, iliklerini, beynini kemirmeğe başladığını hissediyordu. Kıskanclığın tesiri altında canlanan bu düşüncelerin, onu ebediyyen rahat bırakmıyacaklarını anlayordu. Gözleri pınarlarından dışarı fırlayacakmış gibi açılmıştı. Istırab ruhunu kavramış, kanlı pençesini ciğerlerine geçiriyordu. Gözlerini yumdu, kendini kıskanclığın karanlık girdabına terketti.

Şimdi Miett'i bin bir şekil ve kıyafette görüyordu. İhtirastan gözleri kızarmış, yarı aralık dudaklarını uzatıyordu. Beyaz, çıplak ayaklarile halının üzerinde dolaşıyor, arada bir çapkın bakışlarla onu süzüyordu. Divana sırtüstü uzanmış, kollarını başının altından geçirmiş, davetkâr bakışlarını yüzüne dikmişti. Tuvalet aynasının önünde durmuş, saçlarını çözüyor, ince ipek geceliğinden vücudünün en kıvrak hatları görülüyordu. Gerdanının kokusunu, yumuşak ellerinin yakıcı hararetini duyuyordu.

Düşünüyordu. Daha esir düştüğü dakikadan itibaren kaçmayı tasarlamıştı. Bu arzu şimdi önüne geçilmez bir kudretle benliğini sarmıştı. Karar verdi. Yalnız tabancasile, parasını beraber götürecekti. Yabancı bir subay olduğunu tanımamaları için şapkasile ceketini de almıyacaktı. Taş bilezikli kuyunun bulunduğu duvar dibine gidecek ve oradan duvara tırmanarak kışladan kaçacaktı. Bir defa sokağı bulsa, ondan ötesi kolaydı. Nasıl olsa saklanacak bir yer bulurdu. Şafak sökünceye kadar bir kenara siner, öğleden sonra gezdikleri çarşının açılmasını bekler. Oradan kendine adi bir sivil elbise ile, şapka ve çizme alırdı. Bunları hallettikten sonra üsttarafı basitti. Parasının, icab ederse tabancasının yardımile, önüne çıkması muhtemel diğer müşkülleri yenerdi. Öğleden evvelki araştırma esnasında Rus erbaşının, bir dürbine ne kadar sevindiğini ve böyle ehemmiyetsiz bir hediyenin hatırı için vazifesini bile üstünkörü yaptığını görmüştü.

Yapılacak işleri baştan sonuna kadar bir kere daha düşündü.

Bulundukları oda uzun bir koridora açılıyordu. Bu koridordan kışlanın avlusuna çıkılıyordu. Filhakika koridorun kapısında ve avluda süngülü nöbetçiler bekleyordu. Fakat bunlar ya uyumuşlardı veyahud da uykudan sersem bir halde idiler. Böyle olmasa bile ortalık zifiri karanlıktı. Göz gözü görmüyordu. Binaenaleyh bundan istifade edebilirdi.

Yavaşça ceketini çıkardı. Usulca çantasını açtı. Tabancasını buldu. Silâhı pantalonunun cebine yerleştirdi. Ayaklarının ucuna basarak oda kapısına yürüdü.

Bu sırada Kölber'in sesi duyuldu. Sanki karanlıkta bir kedi gibi onun her hareketini takib etmiş ve görmüştü:

— Nereye gidiyorsun?

Sesi yumuşak ve müşfikti. Peter mümkün olduğu kadar sakin ve tabiî bir sesle cevab verdi:

— Yüz numaraya..

Koridora çıktı. İhtiyatlı adımlarla avluya açılan kapıya doğru ilerlemeğe başladı.

Bu sırada karanlıkta bir kıpırdanma oldu. Bir saniye sonra süngülü bir nöbetçinin elindeki elektrık feneri yandı. Fenerin ışığı yüzünde dolaştı.

Nöbetçi kaba ve sert bir sesle bağırdı:

— Kuda ti igeş?

Peter bir şeyler mırıldandı. Sonra işaretle yüz numaraya gitmek istediğini anlatmağa çalıştı.

Nöbetçi kuvvetle omzuna vurdu. Bu darbenin tesiri altında Peter muvazenesini kaybetti. Duvarın üzerine doğru yıkıldı.

Nöbetçinin gözleri yuvasından uğramıştı. Gırtlağının olanca kabiliyetile bağırdı:

— Nazad!

Bu kelimenin delâlet ittiği manayı anlamak güç değildi. Nöbetçi:

— Geri! diye bağırıyordu.

Peter'in sükûnetle durduğunu gören nöbetçi biraz yumuşadı. Onun kolundan yakalayarak koridorun öbür başına götürdü. Elektrik fenerile içi yarı yarıya su dolu bir tenekeyi gösterdi.

Tenekeden keskin bir koku yayılıyordu.

Peter odasına döndü. El yordamile yatağını buldu. Soyunmadan, ağır kokulu kıl battaniyenin üzerine yüzükoyun kapandı.

IV

Artık kış iyice bastırmıştı. Bir haftadanberi durmadan kar yağıyordu. Miett öğleden sonraları salonda, pencerenin önünde oturuyor ve el işile meşgul oluyordu.

Gene böyle bir öğleden sonra kapı çalındı. Dışarıdan kayınvalidesinin sesini işitti. Karşılamak üzere fırladı. Madam Takaç antrede mantosunu çıkarırken, yerler karla ıslanıyordu.

— Hoş geldiniz, anneciğim.

— Hoş bulduk kızım. Aman ne pis bir hava. Kulaklarım dondu. Bak, ortalığı da berbad ettim.

Sivri burnunun tepesi soğuktan kıpkırmızı kesilmişti. Salona girince, hemen sobanın yanındaki büyük koltuklardan birine gömüldü. Ellerini uğuşturarak söyledi:

— Pavel'i de askere aldılar. Sari mektub yazmış, Braşşo'ya giderek kendisile birlikte oturmamı rica ediyor... Ne yapacağımı şaşırdım. Senden bir fikir almak için geldim. Ne dersin yavrum?

Peter'in kendisinden beş yaş büyük ve Şari isminde bir ablası vardı. Pavel namında bir mühendisle evlenmiş ve altı senedenberi Braşşo'da oturuyordu. Madam Takaç her yaz kızının yanına gider, bir iki ay kalırdı. Peter ise bir defacık olsun ablasının ziyaretine gitmemişti. Altı sene zarfında, yalnız bir defacık, o da karı ve kocanın kısa bir müddet için Budapeşteye gelmeleri münasebetile görüşmüşlerdi.

(Arkası var)